

76 . Enisala | Comuna: Sarichioi | Județ: Tulcea | Punct: Peștera | Anul: 2006

Anul: 2006

Cod RAN: 161197.02

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Mihaela Iacob, George Nuțu, Eugen Dorel Paraschiv

Instituții: Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea

Raport

Cercetările s-au desfășurat în perioada februarie-martie 2005 și mai 2006 în zona de N a satului Enisala, com. Sarichioi, jud. Tulcea, pe proprietatea S.C. Safari Delta Explorer SRL. Punctul se află situat la cca. 70-100 m de o cetate romană bizantină, cunoscută în literatura de specialitate sub numele de Peștera² și se prezintă sub forma unui mic promontoriu de lut, cu pantă accentuată S-N, terminată abrupt în lacul Babadag. Cercetarea arheologică a urmărit extragerea informațiilor privind eventuala locuire din imediata apropiere a cetății menționate și protejarea vestigiilor descoperite în timpul lucrărilor efectuate. Au fost trasate patru secțiuni (trei în 2005 și una în 2006), materialele descoperite fiind încadrabile din punct de vedere cronologic în sec. IV-VI p.Chr.

S I a fost trasată în partea superioară a terasei, orientată N-S, cu dimensiunile de 2 x 20 m. În secțiune nu au apărut materiale arheologice.

S II fost trasată pe lățimea proprietății, pe linia mediană a unui dâmb rezultat în urma terasării unei movile pe care ulterior a fost construită o clădire de dimensiuni mari. Secțiunea a fost orientată E-V (perpendicular pe așezarea din punctul Peștera) și are dimensiunile 1,50 x 25 m. Suprafața secțiunii a fost împărțită în 16 carouri de 1,50 m și unul de 1 m.

Datorită terasării efectuată cu mijloace mecanizate, primul strat este de nivelare cu o gr. neuniformă, cuprinsă între -0,35 -0,95 m. În acest nivel au apărut numeroase materiale contemporane. Urmează un nivel de pământ negru, între -0,95 -1,20 m (vegetal). Începând cu -1,20 m începe pământul galben, compact (sterilul).

În carourile 4 - 6 a fost prins un nivel arheologic marcat printr-un numeros material ceramic roman târziu (fragmente ceramice de la amfore LR 1 și LR 2, oale de bucătărie, 1 opaiț fragmentar), un fragment de la o unealtă de dulgherie, 1 aplică sau piesă de harnașament și numeroase oase de animale. În caroul 4, la ad. de 0,90 m a fost descoperit un zid, puternic distrus, păstrat la nivelul primei asize. Lățimea acestuia este de 0,40 m. Printre materialele descoperite în S II se numără și un thuribulum ceramic, datat în sec. V-VI p. Chr³.

Pentru verificarea nivelului surprins în S II și a traiectului zidului am trasat la N de S II o casetă (C 1) cu dimensiunile 4 x 4 m, cu un martor de 1 m între acesta și S II. Diferența de nivel între profilul de N și cel de S al C1 este de 0,70-0,80 m. Stratigrafia din C 1 o confirmă pe cea surprinsă în S II. În zona de SE a C 1, la ad. de -1,10 -1,20 m a apărut un nucleu de pietre, neuniform, posibil o dărâmătură aflată în conexiune cu zidul distrus din S II. Pe același nivel a apărut un numeros material ceramic (fragmente de amfore LR 1 și LR 2, 2 capace fragmentare, fragmente de opaițe), un vârf de săgeată, o scoabă din fier, o lamă de cuțit din bronz, un fragment de la un pahar de sticlă și numeroase oase de animale (bovine, ovicaprine, păsări și pești). La ad. de 1,60 m, spre centrul C 1 a apărut un nivel de cenușă fără o formă bine definită. Sub acest nivel suprafața este dură, compactă, de culoare galben roșiatică. Ceramica descoperită pe acest nivel este

fragmentară, cu urme de arsură secundară și este databilă în perioada romană bizantină. În aceeași zonă au fost descoperite numeroase oase de animale (în special pești), calcinate. Fragmentele de ceramică arsă secundar, oasele calcinate și suprafața extrem de dură pe care au fost descoperite ar indica prezența unei vetre deși aceasta nu poate fi inclusă într-o situație arheologică coerentă.

S III a fost trasată pe panta dealului, pe direcția N-S (altitudinea cea mai mare la S) și are dimensiunile 1,5 x 36 m. Suprafața secțiunii a fost împărțită în 24 de carouri cu dimensiunile de 1,5 x 1,5 m începând de la S.

Primul nivel este format din același pământ galben de umplutură ca în S II cu gr.medie de 0,50 m și se întinde din caroul 1 până în caroul 14. Următorul nivel este format dintr-un pământ galben-închis, compact, surprins până la ad. de 1,30 m.

Ceramica descoperită în secțiune este fragmentară și databilă în perioada romană bizantină. Predomină materialul amforic și fragmentele de oale de bucătărie.

În carourile 12 și 13, la ad. de 0,35-0,40 m au fost descoperite două nuclee formate din pietre și cărămidă. Primul nucleu (caroul 12) este izolat și este format din pietre, un fragment de chiup și ceramică fragmentară. Adâncimea redusă face plauzibilă ideea deplasării acestora dintr-un context inițial cu ocazia lucrărilor de terasare executate în zonă. Al doilea nucleu surprins în caroul următor, a apărut în profilul de V și este format din cinci blochete de dimensiuni medii cu urme de fasonare. Ca și în cazul primului nucleu, și aceste materiale au fost deplasate aici în urma lucrărilor de terasare. În aceeași zonă, la ad. de 1,5 m a apărut o structură de pământ de formă rectangulară (1 x 0,75 m), delimitată pe laturile de N și S de blochete de dimensiuni mici și mijlocii și cărămizi. În partea superioară, structura prezintă o platformă cu urme de lutuială. Pe acesta, împreună cu un fragment de chiup și ceramică romană bizantină a fost descoperită o piatră de măcinat cereale, fragmentară.

În aceeași secțiune au fost descoperite patru morminte romano-bizantine:

M 1. A fost descoperit în caroul 22, la ad. de 1,30, în profilul de E. În caseta cu dimensiunile 1,50 x 1,30 m deschisă pentru verificarea situației a fost recuperat maxilarul inferior, un fragment de calotă craniană, un humerus, claviculele, un femur și un fragment de bazin; al doilea femur a fost descoperit la 0,30 m de restul oaselor. Scheletul este slab păstrat, majoritatea oaselor nefiind în conexiune anatomică. Restul oaselor nu au fost găsite, scheletul fiind distrus probabil încă din antichitate. Orientare: NE-SV.

M 2. În caroul 10, la ad. de 1 m, în profilul de E a fost descoperită o tegulă (0,33 x 0,27 m) tipic romano-bizantină. Pentru verificarea situației am deschis o casetă cu laturile de 2,80 x 2,20 m. Scheletul a fost descoperit la ad. de 1 m (craniu), la 0,25 m de tegulă, care marca probabil mormântul. Defunctul (copil) a fost înhumat așezat pe partea dreaptă și cu picioarele îndoite și orientat NV-SE (capul la NV). Majoritatea oaselor scheletului sunt în conexiune anatomică: craniul este aplatizat, coastele, extrem de friabile, erau majoritatea rupte, vertebrele coloanei slab păstrate; humerusul stând a fost descoperit la 0,10 m de restul scheletului. A fost descoperit un singur femur și ambele tibii.

În carourile 16-17, la ad. de 0,90 m au fost descoperite două rânduri de tegulae, ornate cu linii circulare concentrice, dispuse față în față și formând un aliniament orientat N-S. În lateralul celor două rânduri de tegulae au fost descoperite două morminte (M 3 și M 4).

M 3. Schelet de adult, bine conservat, surprins la ad. 1,15 m pe craniu și 1,05 m pe femure. Orientat S-N (capul la S). Defunctul a fost înhumat în decubit dorsal cu mâna dreaptă pe lângă corp și stânga pe bazin. A fost înmormântat în coșciug dovadă fiind două piroane din fier. Groapa nu a fost sesizată.

M 4. A fost descoperit la aceeași adâncime ca și M 3, spre profilul de V. Din scheletul aparținând unui copil au fost descoperite doar câteva coaste și un humerus. Avea probabil aceeași orientare ca și M 3.

S IV a fost trasată paralel cu S II, la S de acesta, în partea superioară a terasei. Dimensiunile secțiunii sunt de 13 x 1,5 m iar din punct de vedere stratigrafic avem aceeași situație ca în S II. Suprafața secțiunii a fost împărțită în 8 carouri de 1,5 m și unul de 1 m (numerotarea a fost începută de la E). Materialul ceramic, destul de numeros, este reprezentat de fragmente de amfore și oale de bucătărie și de două opaițe fragmentare. Majoritatea acestor materiale au fost descoperite în umplutura unei gropi menajere din partea

de V a secțiunii.

În caroul 1, la ad. de 1,20 m, în profilul de S a apărut partea superioară a unui craniu (M 5). Pentru verificarea situației am deschis o casetă cu dimensiunile 1 x 0,50 m fiind descoperită partea superioară a unei calote craniene și un fragment de humerus. Restul scheletului nu a fost descoperit. În lipsa materialelor arheologice nu am putut stabili încadrarea cronologică a defunctului deși, considerăm că aparține necropolei romano-bizantine a așezării din punctul Peștera. O altă situație arheologică a apărut în caroul 3. La aceeași adâncime cu fragmentele de craniu și humerusul lui M 5 au apărut în același profil (de S) 2 tegulae. Din păcate nu am reușit cercetarea acestei posibile amenajări cu rol funerar din cauza unei clădiri ale cărei fundații se aflau în imediata apropiere a profilului de S.

În caroul 9, la 0,25 m ad. în profilul de S au fost descoperite mai multe fragmente de dolia. În partea de V a secțiunii (carourile 7-9) începând cu 0,50 m s-a conturat o groapă menajeră (G1), tronconică în secțiune. Fundul gropii a fost surprins la 2,50 m. Materialul descoperit în umplutura G 1 este numeros: fragmente de amfore romano-bizantine, fragmente de la oale de gătit, 2 opaițe fragmentare, un fragment de pahar de sticlă, un pieptene de os. Materialul descoperit încadrează acest complex în sec. IV-VI p.Chr.

Materialele descoperite în timpul cercetărilor arheologice încadrează locuirea din acest punct în perioadele romană târzie și romană bizantină (sec. IV-VI p. Chr.). În ceea ce privește mormintele descoperite, acestea fac cu siguranță parte din necropola așezării din punctul Peștera. Concentrația lor în partea inferioară a terasei, spre lacul Babadag, sugerează faptul că partea superioară a terasei a fost zonă de locuire, atestată de numeroasele materiale ceramice descoperite.

Note

- 1. Un scurt raport pentru anul 2005 a fost publicat în CCA 2006, p. 154.
- 2. Al. S. Ștefan, Cetățile romane de la Enisala. Studiu aerofotografic, RMM-MIA 12, 1977, 2, p. 15-25.
- 3. D. Paraschiv, G. Nuțu, The Discovery of a Clay Thuribulum in the North of Dobrudja, în V. Cojocaru (ed.), Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest, Iași, 2005, p. 339-349.

Informații suplimentare online

[Raportul 3652 din cronică.cimec.ro](http://raportul3652.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
